

Abstrakt

Právo na účinné vyšetřování jakožto lidské právo bylo vyvozeno rozhodovací praxí Evropského soudu pro lidská práva z hmotněprávních práv obsažených v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Povinnost vést vyšetřování není závislá na formálních fázích řízení a náleží subjektu práva při vznesení hájitelných tvrzení. Obsahem práva je povinnost orgánu činných v trestním řízení a tomu odpovídající oprávnění věc vyšetřit řádně, tedy nestranně a nezávisle, dostatečně a důkladně, též rychle za současné kontroly veřejnosti.

Právo není výslovně zakotveno v českém trestním řízení a jeho uplatnění je možné pouze nepřímo, což činí v praxi značné aplikační problémy. S ohledem na tuto skutečnost se jedná o problematiku aktuální a významnou. Právo na účinné vyšetřování bylo formulováno praxí soudů, která lépe reflektuje nedostatky absence přímé úpravy v trestním řádu. Judikatura především určuje věcný rozsah práva na účinné vyšetřování a klíčovým je způsob, jakým Ústavní soud implementuje tento závazek do vnitrostátního práva. Ústavní soud zohledňuje rozhodovací praxi ESLP v kontextu převažující kontinentální povahy českého práva, avšak současně zohledňuje jednotlivce jako subjekt práva. Na druhé straně trestní řád nedostatečně zohledňuje právo na účinné vyšetřování z důvodu absence rekodifikace trestního řádu, která by umožnila zohlednit vývojové trendy v oblasti práva na účinné vyšetřování a právo zůstává v gesci soudní soustavy.

V práci budu analyzovat judikaturu ESLP, která je východiskem práva a jeho dynamickým tvůrcem, a tím se pokusím zjistit, zda je nepřímá ochrana subjektu práva s ohledem na jeho charakteristiky dostatečná. Dále se v této souvislosti zaměřím na judikaturu Ústavního soudu, která interpretuje závěry ESLP v českém právním řádu. Práce bude rovněž komparovat závěry soudů se současnou naukou a platnou úpravou tr. řádu, přičemž cílem je zohlednit plánovanou rekodifikaci trestního řádu a přispět vlastními úvahami k bodům, které by rekodifikace měla adresovat. Není v možnostech práce zabývat se právem zcela komplexně, neboť to neumožňuje vazba práva na věcný rozsah jednotlivých práv Úmluvy.